

Приходи от финансиране	Субсидии в съответствие с Договори с МЗ – Наредба 3, Наредба 1, отбрана, НППМДЗ, кръвни продукти на РЦТХ, финансиране по програма за компенсиране на ел. енергия.
------------------------	---

3.3 Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост и до степента, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно МСФО.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се представят отделно в индивидуалния отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход за годината

Дружеството отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления, отделения и дейности. Разходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или предстоящо за плащане.

Общи и административни разходи

Тази разходна категория включва всички разходи от общ и административен характер.

Описание	Съдържание
Основни материали, допълнителни материали и консумативи	Включват се разходи направени за медикаменти, медицински консумативи, реактиви, кръвни продукти, кислород, райски газ, медицински изделия, канцеларски материали, дезинфектанти, облекло, горива, гуми, електроенергия, природен газ, вода и други.
Разходи за услуги	Тук се включват разходи за административни и правни услуги, за охрана, застраховки, пощенски и телеф.услуги, пране на бельо, опасни отпадъци, текущи ремонти, за абонаментна поддръжка на апаратура, наеми, нает транспорт, храна пациенти и други.
Разходи за амортизации	Набраното изхабяване на придобитите ДМА и ДНМА.
Разходи за персонала	Разходи за трудови възнаграждения и осигуровки, възнаграждения на СД, граждански договори.
Други разходи	Разходи за командировки, храна на кръводарители, глоби, непризнат ДК, разходи по съдебни дела, представителни разходи, местни данъци и такси.

Финансови разходи

Те включват главно банковите такси, лихви по съдебни спорове и лихви за забава.

3.4 Отчитане на разходите по заеми

Заемите се признават първоначално по справедлива стойност, намалена с направените разходи по извършването на транзакцията. Впоследствие заемите се отчитат по амортизирана стойност; всяка разлика между дължимите плащания (нетирани с разходите по извършването на транзакциите) и стойността на заема се признава в отчета за всеобхватния доход през периода на заема, като се използва метода на ефективната лихва. По отношение на разходите по заеми свързани с отговарящи на условията активи, Дружеството капитализира разходите по заеми, които могат пряко да се отнесат към придобиването, строежа или производството на отговарящ на условията актив като част от цената на придобиване на този актив. За финансовата 2023 и предходната 2022 години Дружеството не ползва заемни средства и не отчита разходи по заеми.

3.5 Чуждестранна валута

Сделки в чуждестранна валута

Операциите с чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута по обменния курс, /централния курс на БНБ/, приложим в деня на извършване на сделката.

3.6 Акционерен капитал

Поименни акции

Акционерния капитал е разпределен в 708 004 бр. поименни акции както следва:

	31.12.2023 г.			31.12.2022 г.		
	Брой акции	Стойност	Номинал	Брой акции	Стойност	Номинал
<i>Поименни</i>	708 004	7 080 040	10	658 004	6 580 040	10
Общо:	708 004	7 080 040	10	658 004	6 580 040	10

3.7 Имоти, машини, съоръжения и оборудване

Първоначална оценка

Имотите, машините и съоръженията при първоначалното им придобиване са оценени по себестойност, която включва покупната им стойност, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние за предвижданата му употреба. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, непризнат данъчен кредит и др.

Стойностен праг

Дружеството е приело стойностен праг от **700 лева** за определяне на даден актив като дълготраен, под който праг те се изписват като разход в момента на придобиването им, независимо че те притежават характеристиката на дълготраен актив.

Последващи разходи

Разходите за ремонт и поддръжка на имоти, машини и съоръжения се признават в индивидуалния отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход за годината през периода, в който са направени. Последващи разходи на ремонт на имоти, машини и съоръжения, които са свързани с подмяна на основни части и възли или такива, свързани с преустройство, реконструкция и технологично обновяване се капитализират към балансовата стойност на актива, само когато се очаква, че Дружеството ще получи бъдещи икономически изгоди, свързани с употребата на този актив и когато отчетната им стойност може да бъде достоверно определена, като се прави и преглед на остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Едновременно с това, неамортизираната част на подменените възли и агрегати се отписва от балансовата стойност на активите и се признава за разход в индивидуалния отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход.

Размяна на активи

При придобиване на имот, машина и съоръжение в резултат на размяна за друг актив, независимо дали е сходен или не, цената на придобиване се определя по справедливата му стойност, освен в следните случаи:

- ако сделката по замяната няма търговски характер
- ако не може да се определи надеждно справедливата стойност нито на получавания, нито на отдавания актив

Ако придобитият актив не се оценява по справедлива стойност или сделката не е с търговски характер, цената му на придобиване се определя по балансовата стойност на отдадения актив. Сделката по размяната е с търговски характер, ако се променят съществено паричните потоци на Дружеството.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на имоти, машини и съоръжения се извършва по един от двата метода

- модел на цената на придобиване
- модел на преоценка

За целите на последваща оценка се прилага модела на цената на придобиване в МСС 16 минус натрупаната амортизация и натрупаните загуби от обезценка.

Обезценка

Активи, които имат неопределен полезен живот не се амортизират, а се проверяват за обезценка на годишна база.

Балансовите стойности на имоти, машини и съоръжения подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че биха могли да се отличават от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите, независимо от прилагания модел на последващо оценяване. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за другия всеобхватен доход, освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава преоценката се отнася в намаление на преоценъчния резерв до изчерпването му. Превишението се включва в другия всеобхватен доход.

Отписване

Имоти, машини и съоръжения се отписват от индивидуалния отчет за финансовото състояние, когато бъдат извадени от употреба или когато не се очакват бъдещи икономически изгоди от неговото използване или изваждане от употреба. Печалбата или загубата от изваждането от употреба се определя като разлика между нетните постъпления и балансовата стойност на актива и трябва да се включват в индивидуалния отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за годината като други доходи.

При подмяна на части се отписва балансовата стойност на подменената част като Дружеството използва цената на придобиване на заменящата част.

Методи на амортизация

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения са начислявани, като последователно е прилаган линейният метод на база полезния живот на активите, определени от ръководството на дружеството с цел разпределяне на разликата между балансовата стойност и остатъчната стойност върху полезния живот на активите.

Амортизация

Имоти, машини, съоръжения и оборудване се амортизират от месеца, следващ месеца през който са придобити и са годни за употреба. Амортизацията се признава до размера на първоначалната стойност на актива минус очаквана остатъчна стойност на актива на база линейния метод въз основа на очаквания полезен живот на всеки един компонент от

имоти, машини, съоръжения и оборудване. Амортизацията се начислява в печалби и загуби, освен ако не се включва в отчетната стойност на друг актив. Земята не се амортизира.

Определеният полезен живот по групи активи е както следва:

- Сгради и конструкции - 25 години
- Машини и оборудване - 5 години
- Съоръжения - 25 години
- Стопански инвентар - 7 години
- Транспортни средства - 12.5 години
- Компютри и принтери - 2 години

Методите на амортизация, полезният живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на финансов отчет при годишната инвентаризация.

Амортизацията на активите се преустановява на по ранната от двете дати:

- датата, на която са класифицирани като държани за продажба съгласно МСФО 5
- датата на отписване на активите

3.8 Нематериални дълготрайни активи

Нематериалните активи при първоначалното им придобиване се отчитат по цена на придобиване. В отчета за финансовото състояние се представят по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от евентуалната им обезценка в края на годината. Дружеството прилага линеен метод на амортизирането им при определен срок на полезен живот

Нематериалните активи с ограничен полезен живот се амортизират за срока на полезния им живот и се тестват за обезценка, когато съществуват индикации, че стойността им е обезценена. Поне в края на всяка финансова година се извършва преглед на полезния живот и прилаганите методи на амортизация на нематериалните активи с ограничен полезен живот. Промените в очаквания полезен живот или модел на консумиране на бъдещите икономически изгоди от нематериалния актив се отчитат чрез промяна на амортизационния срок или метод и се третира като промяна в приблизителните счетоводни оценки.

Печалбите или загубите, възникващи при отписването на нематериален актив, представляващи

разликата между нетните постъпления от продажбата, ако има такива, и балансовата стойност на актива, се включват в индивидуалния отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход за годината, когато активът бъде отписан.

Последващи разходи за нематериален актив след неговото придобиване се признават като разход, освен ако е вероятно, че този разход ще спомогне активът да генерира бъдещи икономически изгоди и разходите могат да бъдат надлежно оценени.

Определеният полезен живот по групи активи е както следва:

- Програмни продукти 2 години

3.9 Инвестиции

Дялове и участия

Всички инвестиции първоначално се признават по цена на придобиване, която включва справедливата стойност на предоставеното възнаграждение и разходите по придобиването, свързани с инвестицията.

Описание	Съдържание
Инвестиции в дъщерно дружество	Придобити с намерение за дългосрочно притежание.

3.10 Инвестиционни имоти

Инвестиционен имот е имотът (земята или сградата или части от сграда, или и двете), държан (от собственика или от лизингополучателя като актив с право на ползване) по-скоро за получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала или и за двете, отколкото за:

- а) използване при производството или доставката на стоки или услуги или за административни цели или
- б) продажба в рамките на обичайната икономическа дейност

Използван от собственика имот е имотът, държан (от собственика или от лизингополучателя като актив с право на ползване) за използване при производството или доставката на стоки или услуги или за административни цели.

Инвестиционният имот се държи дългосрочно за получаване на доходи от наеми или за увеличаване на стойността на капитала или и за двете.

Признаване

Притежаван инвестиционен имот се признава като актив само когато:

- а) е вероятно бъдещите икономически изгоди, приписвани на инвестиционния имот, да се получат от предприятието и
- б) цената на придобиване на инвестиционния имот може да бъде оценена достоверно

Когато дадени имоти включват част, която се притежава за получаване на доходи от наем или за увеличаване стойността на капитала и друга част, която се притежава за използване в производството или доставката на стоки или услуги или за административни цели, ако

тези части могат да бъдат продадени поотделно (или отдадени на финансов лизинг поотделно), предприятието отчита частите поотделно. Ако частите не могат да бъдат продадени поотделно, имотът е инвестиционен имот само ако незначителна част от него е притежавана за използване в производството или доставката на стоки или услуги или за административни цели.

Първоначална оценка

Притежаваният инвестиционен имот се оценява първоначално по неговата цена на придобиване. Разходите по сделката се включват в първоначалната оценка.

Последващо оценяване след първоначално признаване

Предприятието може:

а) да избере между модела на справедливата стойност и модела на цената на придобиване за всички инвестиционни имоти, подкрепящи пасиви, които носят възвръщаемост, свързана пряко със справедливата стойност или с определени активи, включващи този инвестиционен имот и

б) да избере или модела на справедливата стойност или модела на цената на придобиване за всички други инвестиционни имоти, независимо от направения избор по буква а)

Към 31.12.2023 год. и към 31.12.2022 год. Дружеството не отчита инвестиционни имоти.

3.11 Лизинг

Според стандарт МСФО 16 един договор съдържа елемент на лизинг, ако той прехвърля правото на контрол над използването на даден идентифициран актив за определен период от време срещу възнаграждение.

Новият стандарт установява принципи и правила за признаване, оценка, представяне и оповестяване на лизинга както при лизингодателите, така и при лизингополучателите.

Лизингополучател

Дружеството прилага единен модел на признаване и оценка на всички договори за лизинг с изключение на краткосрочните лизингови договори (със срок до 12 месеца и без опция за покупка) и лизингови договори на активи с ниска стойност (първоначална до 10 хил. лв.).

Дружеството прилага политика на разделяне на възнаграждението по договори, които съдържат лизингови и нелизингови компоненти, на база относителните единични цени на лизингови компоненти и съвкупната единична цена на нелизинговите компоненти.

Допълнително ръководството е проучило и установило, че стойността на нелизинговите компоненти, за които не е определено отделно възнаграждение е пренебрежимо малка и договорените плащания са разпределени изцяло към активите по право на ползване.

Активи „Право на ползване“

На датата на стартиране на лизинговите договори в баланса на лизингополучателя се признава актив „право на ползване“ и „задължение за лизинг“. Цената на придобиване включва –първоначалната оценка на лизинговите задължения, лизингови плащания преди или към началната дата на договора, първоначални преки разходи направени като лизингополучател и разходите за демонтаж и възстановяване.

Дружеството амортизира актив “право на ползване” за по-краткия период от полезния живот и срока на лизинговия договор. Ако собствеността върху актива се прехвърля по силата на лизинговия договор до края на срока на договора, то го амортизира за полезния живот.

Активите „право на ползване“ се представят отделно от статия имоти, машини и оборудване в баланса, по цена на придобиване, намалена с тяхната натрупана амортизация, загуби от обезценка и корекциите, вследствие на преоценки и корекции на задължението за лизинг, а тяхната амортизация към разходите за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

Дружеството е избрало да прилага модела на цената на придобиване за всички свои активи “право на ползване”.

Активите „право на ползване“ се тестват за обезценка в съответствие с МСС 36 Обезценка на активи, аналогична на тази за имоти, машини и оборудване.

Задължения за лизинг

Дружеството признава задължения за лизинг на датата на стартиране на лизинга, оценени по настояща стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Те включват фиксирани плащания намалени с подлежащи на плащания лизингови вноски, променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти, цената за упражняване на опцията за покупка, ако съществува достатъчна сигурност, че дружеството - лизингополучател ще ползва опцията, суми дължими по гаранции за остатъчна стойност и плащане на санкции за прекратяване на лизинговия договор.

Променливи лизингови плащания, които не зависят от индекси или преценки, а са свързани с изпълнение или с използването на основния актив не се включват в оценката на задължението по лизинг и в актива „право на ползване“.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвен процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или е диференциалния лихвен процент на дружеството, който то би плащало, в случай че заеме финансови средства за сходен период от време, сходно обезпечение и сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания /вноски/ съдържат в определено съотношение финансов разход /лихва/ и приспадащата се част от лизинговото задължение /главница/. Лихвените разходи се представят в отчета за всеобхватния доход / в печалбата или загубата/ на дружеството през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение, като се представят като „финансови разходи“.

Задълженията за лизинг се представят на отделен ред в баланса.

Последващо оценяване

Дружеството оценява последващо задължението по лизинг когато увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по задълженията по лизинг при намаляване балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания или преоценява балансовата стойност на задълженията по лизинг, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор и когато гаранциите за остатъчната стойност се преразглеждат и коригират, ако е необходимо към края на всеки отчетен период.

Отчитане на измененията на лизинговия договор

Дружеството преоценява задълженията си за лизинг (при което извършва и кореспондиращи записвания със съответните активи „право на ползване“) когато има промяна в срока на лизинга и промяна в оценката на опцията за закупуване или има промяна в плащанията по лизинг за дължимите сумите по гаранции за остатъчна стойност и когато има промяна в лизингов договор и това изменение не е отразено като отделен договор.

Краткосрочни лизингови договори и лизингови договори основния актив, по които е с ниска стойност

Плащанията във връзка с краткосрочни лизингови договори и лизингови договори, по които базовият актив е с ниска стойност се признават директно като текущи разходи в отчета за всеобхватния доход на база на линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Дружеството класифицира всеки от своите лизингови договори като договор за оперативен или договор за финансов лизинг. Когато с договора за лизинг се прехвърлят по същество всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху основния актив, той се класифицира като договор за финансов лизинг, всички останали договори се класифицират като договори за оперативен лизинг.

Оперативен лизинг

Приходите от наеми от оперативен лизинг се признават от дружеството на линейна база за периода на лизинговия договор. Първоначалните преки разходи, извършвани във връзка с постигането на оперативния лизинг се прибавят към балансовата стойност на основния лизингов договор и се признават като разход през срока на лизинговия договор на линейна база.

Финансов лизинг

Дружеството признава и представя активите, държани по силата на договор за финансов лизинг в своя отчет за финансовото състояние под формата на лизингово вземане, чиято сума е равна на нетната стойност на инвестицията.

Дружеството признава финансов доход (лихва по лизинг) през срока на лизинговия договор по модела на постоянна периодична норма на възвращаемост от нетната си инвестиция в лизинга. Лихвените приходи се включват в отчета за всеобхватния доход като финансови приходи на база ефективен лихвен процент.

Към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г. няма сключени договори за финансов лизинг.

3.12 Материални запаси

Материалните запаси при тяхната покупка са оценявани по цена на придобиване. Материалните запаси се посочват в индивидуалния отчет за финансовото състояние по по-ниската от двете оценки - себестойност или нетна реализируема стойност. Нетната реализируема стойност е равна на очакваната продажна цена, при нормално протичане на дейността, намалена с пряко свързаните с продажбите разходи.

Обезценката на материални запаси се признава като разход в периода на извършване на обезценката. Всяко последващо възстановяване на загуба от обезценка се признава в печалбата или загубата в периода на възстановяването. При продажба на материални запаси балансовата им стойност се признава като разход през периода, през който са отчетени приходите от продажби.

Оценката при потреблението им е извършвана по метода на средно претеглената стойност. Като материални запаси се отчитат следните активи: материални запаси, които се изразходват за дейността при предоставяне на услуги, медикаменти, консумативи, инструменти, резервни части, горивни и смазочни материали, работно облекло.

3.13. Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника.

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Ръководството преценява събираемостта на вземанията като анализира индивидуалната експозиция на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка и/или отписване. Вземанията на Дружеството са основно от НЗОК. Плащанията са регулярни, поради което обезценки на индивидуални експозиции не са правени.

Дружеството използва матрица за обезценка за измерване на очакваните кредитни загуби на търговските вземания от клиенти, които включват голям брой малки вземания. Процентът на загубите се изчислява на база на исторически опит, базиран на вероятността вземането да напредне през последователни етапи от просрочие до отписване. Тези проценти се изчисляват отделно за експозициите на базата на следната характеристика на кредитния риск - възраст на взаимоотношенията с клиентите.

3.14. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с едномесечни падежи и средствата на депозитите с по-дълъг падеж, които са свободно разполагаеми за Дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита. Паричните еквиваленти са краткосрочни, лесно обратими високо ликвидни вложения. Банковите депозитни сметки съдържат салда по банкови сметки, включително натрупана лихва, отнасящи се за периода.

Паричните средства и еквиваленти се държат в контрагенти и финансови институции, които са с висок кредитен рейтинг. Обезценката на парични средства и парични еквиваленти е оценена на база. Дружеството счита, че парични средства и парични еквиваленти имат нисък кредитен риск въз основа на външни кредитни рейтинги на контрагентите.